

3. když týká se titul exekuční osobního stavu (*status personae*) rakouského státního příslušníka a má býti proti němu vykonán;

4. když by exekucí neb žádaným úkonem exekučním byl uznán právní poměr nebo byl proveden nárok, jimž právo tuzemské v tuzemsku odpírá z ohledů veřejného pořádku neb mravnosti platnost neb žalovatelnost. Návrh exekuční učiniti může: exekvent, cizozemský soud neb jinaký k tomu povoláný cizozemský orgán veřejný. Soud (a sice vždy sborový; ostatně viz čl. Příslušnost soudní) může — dříve, než rozhodne o návrhu — dožádati o vysvětlivky, zdá-li se mu to potřebným, úřad cizozemský, od něhož pochází titul exekuční neb který navrhl povolení exekuce (§ 82 ex. ř.). Povolí-li však soud rakouský exekuci, ač tu nejsou zákonné podmínky §§ 79 až 81 ex. ř., může ten, proti němuž byla exekuce povolena, brániti se buď rekusem neb, pokud by rekursu užiti nemohl, může vznésti odpor. Lhůta rekursní obnáší pak výjimečně 14 dní (§ 65 ex. ř. a cont. 8 dní). Další odchýlka od zásad povšechných je tu ta, že i proti srovnalým rozhodnutím nižších stolic další (mimořádný) rekurs k nejvyššímu soudu se připouští (§§ 83 odst. 3 ex. ř. 528 c. ř. s. a cont. 3 j. n.). Odpor vznésti sluší u soudu exekuci povolivšího. Lhůta, do které musí býti odpor podán, obnáší 14 dní, pokud se odpor opírá o nedostatek podmínek v § 80 ex. ř. vytčených aneb pokud se v něm tvrdí, že exekuce vzhledem k § 81 č. 1 ex. ř. povolena býti neměla (viz shora). Lhůta tato je preklusivní a počíná běžeti dnem po doručení usnesení exekuci povolujícího. O odporu rozhodne soud rozsudkem, z něhož odvolání a dovolání se připouští. Byl-li odpor vznesen, může soud k návrhu naříditi odklad exekuce (§ 83 ex. ř.). Podotknouti dlužno, že uvedené předpisy neplatí, pokud smlouvami státními neb vládními prohlášeními v říšském zákonníku uveřejněnými jinaká pravidla jsou stanovena ohledně povolení exekuce a ohledně podmínek vykonatelnosti cizozemských listin a spisů k exekuci se hodících (§ 84 ex. ř.).

B) Výkon exekuce: Pro výkon exekuce povolení na základě cizozemských titulů exekučních platí předpisy ex. ř. (§ 85 ex. ř.).

C) Předpisy v odst. A a B (§§ 79 až 85 ex. ř.) platí i ohledně zemí koruny uherské, jež rovněž za cizinu pokládati sluší (čl. XX. uv. z. k ex. ř.). Ulehčení však máme, pokud jde o soudní nálezy a soudní smíry. Pokud trvá totiž reciprocita, musí na základě soudních nálezů v zemích koruny uherské vynesných a na základě soudních narovnání tamtéž uzavřených býti povolena exekuce, když se jen

1. prokáže soudním vysvědčením, že nálezu nelze již odporovati opravným prostředkem výkon nálezu odkládajícím a když zároveň

2. není zde příčiny § 81 ex. ř. č. 2 až 4, ze které by povolení exekuce musilo býti odepřeno. Ulehčení toto platí též ohledně soudních rozsudků a jinakých jim na roveň postavených nálezů vynesných soudy v Bosně a Hercegovině a platí též ohledně rozkazů platebních těmito soudy vydaných a platí konečně i ohledně narovnání před těmito soudy uzavřených (§ 86 ex. ř. a čl. XIX. uv. z. k ex. ř.).

Řízení graduační je urychlené řízení, platící pro Tyrolsko a Vorarlbersko, jež vztahuje se na rozdělení tržové ceny nemovitostí exekuční dražbou prodaných. Toto řízení upravuje dv. d. ze dne 19. listopadu 1839 č. 383 sb. z. s.

Zvláštnosti tohoto řízení jsou:

1. V žádosti, kterou se žádá za exekuční prodej nemovitosti, udeřž exekvent, který nebydlí v dotyčném okrese, osobu tam bydlící, které se mají soudní rozkazy doručiti, jinak přibijí se tyto pouze na soudní desku.

2. Soud vyzvi v ediktu dražebním řádně vyhlášeném kromě patřičné opovědi všechny osoby, jež domnívají se míti pohledávku zástavním právem na statku tom pojištěnou a kterou chtějí k platnosti přivést, by ji ke dni, který se v ediktu určí co první dražba, u tohoto soudu ohlásily, ježto by jinak po uplynutí této doby s pohledávkou svojí, pokud by cena trhová byla vyčerpána pohledávkami v určené lhůtě přihlášenými, byly zamítnuty. Všichni věřitelé hypotekární, kteří chtějí vykonati svá práva jim ke statku exekučně prodávanému příslušející, ohlašte pod uvarováním zmíněných následků pohledávky své k soudu do dne v ediktu k první dražbě určeného. K přihlášce připojeny budte v opisu k průkazu pohledávky a nabytého práva zástavního všechny listiny, na něž se chce věřitel k provedení svého práva odvolati.

3. Rok k rozpočtu ceny trhové nařídí se z moci úřední. K roku obešlou se všichni věřitelé, jež v čas přihlásili své pohledávky, dlužník a exekvent. Každému obeslanému se oznámí, by přinesl všechny listiny v prvopise, jichž zamýšlí v pádu potřeby užiti a že každý věřitel, který se nedostaví, vyloučen bude s přihlášenou pohledávkou a domáhaným právem zástavním z graduace na cenu trhovou statku, pokud osoby dostavivší se proti tomu odpor vznesly. Budou-li při roku nařízeném k rozpočtu ceny trhové činěny námitky proti pravosti pohledávky, jež nelze odstraniti prostřednictvím soudu, zavede se ohledně práva zástavního řádné ústní řízení. Podá-li námitky více osob, pojmenujou za účelem řízení soudního někoho, kdo by za všechny spor vedl. Nemohou-li se o volbě osoby shodnouti, nebo zdráhá-li se někdo osobu pojmenovati, určí soudce zástupce na jich nebezpečí a náklady. V každém případě je dlužník oprávněn nastoupiti co spolužalovaný.

5. Po skončeném rozpočtu ceny trhové vynese se graduační rozsudek. Týž obsahuje pohledávky za likvidní uznané dle priority práva zástavního jim příslušející, avšak s výslovnou výhradou, že svého času stane se dodatečně též graduace pohledávek ostatních věřitelů jménem uvedených, pokud budou pohledávky tyto následkem sporů o tom zahájených za likvidní prohlášeny. Též vysloví rozsudek graduační, že jsou vyloučení věřitelé, kteří se nepřihlásili v době ustanovené. Převyšuje-li cena trhová statku exekučně prodaného obnos přihlášených pohledávek, včítajíc v to i úroky a útraty, nevyhotoví se rozsudek graduační. Graduační rozsudek doručí se tomu, kdo v něm obdržel prvé místo, v plném obsahu, ostatním však jen v části týkající se jich pohledávek s podotknutím, že lze nahlédnouti do úplného rozsudku u prvého věřitele neb v soudní kanceláři, které lze opis si vyžádati.

6. Žalobu o přednost nutno podati ve 30 dnech po doručení graduačního rozsudku u soudu, jinak stane se rozsudek graduační právoplatným.

7. Stala-li se graduace právoplatnou, rozdělí se dle ní cena trhová s prozatímním vyloučením těch věřitelů, jichž pohledávky nebylo lze pojati do rozsudku graduačního, poněvadž o nich musí býti řádné řízení zave-

deno. Část ceny tržové, která by připadla těmto věřitelům, se soudně uschová, pokud se všichni věřitelé neb aspoň většina jich (dle obnosu pohledávek jich počítaná) na tom neusnese, by obnos ten byl ponechán v uschování kupce, nebo by byl jiným způsobem na jich nebezpečí a proti jistotě vhodně uložen.

Řízení konkursní viz Konkurs, Nároky věřitelů konkursních, Podstata konkursní a Rozdělení podstaty konkursní.

Řízení nájemné viz Pacht a nájem.

Řízení nesporné (Soudnictví dobrovolné).

I. Pojem.

Nesporné řízení upravuje soudcovskou intervenci a spolupůsobení při vzniku, změně a zániku nesporných poměrů právních. Nesporné řízení ve své dnešní formě liší se podstatně od *jurisdictio voluntaria* římského práva, při níž legisakce sloužily k tomu, aby právním jednáním, při nichž souhlasná vůle stran se předpokládala, napodobením právního sporu dodalo se slavnostní formy. Sem náležely *manumissio per vindictam* a *in jure cessio*; při těchto právních aktech nebylo vůbec kontravindikace, poněvadž se při nich nejednalo o proces, nýbrž o uzavření právního jednání ve formě procesualní. Nesporné řízení jest protivou řízení sporného (*jurisdictio contentiosa*) tudíž činnosti soudů v záležitostech sporných. Objem řízení nesporného jest zákonnými předpisy přesně vymezen; činnost soudcova vzhledem k nesporným právním jednáním jest různá; mnohá z nich musí před soudem býti projednávána, jak tomu jest při projednání pozůstalosti, dozor a kontrola ve věcech poručenských a opatrovnických, péče o fideikomisy, soudcovské spolupůsobení při adopci, legitimaci a propuštění z moci otcovské, vedení knih pozemkových; jiné záležitosti naproti tomu jsou toho způsobu, že se toliko před soudem odbývají za tím účelem, aby se větší právní účinnost a jisté právní následky jejich zabezpečily. Tento obor nesporného řízení jest toliko fakultativní, neboť stranám jest na vůli ponecháno, chtějí-li při jednotlivých právních aktech použití soudcovské intervence a spolupůsobení čili nic. Sem náleží dobrovolný odhad a dobrovolná dražba, vyhotovení soudních vysvědčení, vidování opisů, ověření listin, zřízení testamentu a pod. Při této druhé skupině nesporného řízení připouští zákon též, že na místo soudce jiní veřejnou autoritou opatření funkcionáři mohou vstoupiti, tak na př. notáři při celé řadě záležitostí náležejících v obor fakultativního nesporného řízení, dále tlumočníci, zeměměřiči a jiní. Cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. bylo zavedeno soudní řízení v právních záležitostech mimo spory za tím účelem, aby jak úvodní patent poznamenává, toto nesporné řízení bylo upraveno ve všech korunních zemích způsobem souhlasným a předpisům občanského práva odpovídajícím.

Spočívá již v podstatě a v povaze této soudcovské činnosti, že se tu jedná o jiné cíle jurisdikční, než v řízení sporném, v němž soudce jest téměř výlučně vázán návrhy stran, kdežto v oboru nesporného řízení soudci se často ukládá povinnost úřední úkon předsevzítí již na základě jeho soudcovských povinností zákonem stanovených, aniž by musel iniciativy stran teprve vyčkati. Právem nazývá se tento obor urozeným soudnictvím (*adeliges Richteramt*), neboť soudci tu připadá vznešený úkol všemi prostředky, jež mu zákon poskytuje, často chrániti osoby, jež dle zákonných předpisů se samy zastupovati nemohou, a co nejpřísněji pod vlastní zod-